

SCURTE CONSIDERAȚII TEORETICE
REFERITOARE LA INTERPRETAREA ȘI APLICAREA DISPOZIȚIILOR
ART. 1 ALIN. (1) LIT. D) ȘI E) DIN DECRETUL – LEGE NR. 118/1990, CU
PRIVIRE LA RECUNOAȘTEREA CA VECHIME ÎN MUNCĂ A TIMPULUI
CÂT UN MINOR, LIPSIT DE CAPACITATE DE EXERCIȚIU, A AVUT
STABILIT DOMICILIU OBLIGATORIU ORI A FOST STRĂMUTAT ÎNTR-O
ALTĂ LOCALITATE, ÎMPREUNĂ CU FAMILIA, DIN MOTIVE POLITICE,
DUPĂ DATA DE 6 MARTIE 1945

În jurisprudența Curții de Apel Timișoara s-a exprimat opinia potrivit căreia, nu se poate recunoaște ca vechime în muncă perioada de timp cât minorul lipsit de capacitate de exercițiu a fost strămutat ori i s-a stabilit domiciliu obligatoriu, întrucât, în mod evident, acea persoană nu avea posibilitatea de a presta o activitate specifică unui contract de muncă la vârsta respectivă. (*a se vedea în acest sens, decizia nr. 1035 din 24 aprilie 2012*).

Punctul de vedere contrar se regăsește în practica mai veche a fostei Curți Supreme de Justiție care nu a operat cu o atare distincție asupra măsurilor reparatorii în raport de vârsta persoanei supuse persecuției politice în modalitățile arătate.

Astfel, s-a stabilit în mod constant că drepturile compensatorii prevăzute de art. 1 și art. 3 din Decretul – lege nr. 118/1990, pentru consecințele negative produse de restricțiile și privațiunile la care au fost supuse unele persoane se cuvin tuturor acestora, indiferent de vârstă (*în acest sens, decizia nr. 1453 din 8 aprilie 2003, www.scj.ro*).

Deși nu rezultă cu evidență, din analiza deciziei nr. 1453 din 8 aprilie 2003 a Curții Supreme de Justiție – Secția de Contencios Administrativ, se poate reține că s-au avut în vedere prevederile Decretului –Lege nr. 118/1990, astfel cum au fost modificate și completate prin Ordonanța Guvernului nr. 105/1999, aprobată prin Legea nr. 189 din 2 noiembrie 1999, adică acordarea unor drepturi compensatorii persoanelor care, **din motive etnice**, au fost nevoite să trăiască în refugiu sau au fost strămutate în altă localitate.

Curtea Supremă de Justiție a examinat acordarea **altor despăgubiri**, solicitate de părți în alte situații, mai precis întemeiate numai pe persecuția etnică,

situație prevăzută de art. 1 lit. c) din Legea nr. 189/2000, care a completat dispozițiile art. 1 alin. (1) lit. d) sau e) din Decretul Lege nr. 118/1990.

De altfel, în perioada ulterioară acestei modificări legislative, pentru a se evita procesele în care părți erau persoanele strămutate (soț, soție, copil) și Casele județene de Pensii, Casa Națională de Pensii a emis precizările nr. 3233 din 12 septembrie 2002, potrivit cărora, de prevederile art. 1 lit. c) din Legea nr. 189/2000 beneficiază și copiii născuți în timpul călătoriei spre localitatea de refugiu sau concepuți înaintea sau în timpul refugiului și născuți după refugiul părinților.

*
* *

Examinând problema de drept prin prisma dispozițiilor legale în materie, se pot constata următoarele :

În conformitate cu prevederile art. 1 din Decretul – lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri¹:

„(1) Constituie vechime în muncă și se ia în considerare la stabilirea pensiei și a celorlalte drepturi ce se acordă, în funcție de vechimea în muncă, timpul cât o persoană, după data de 6 martie 1945, pe motive politice:

a) a executat o pedeapsă privativă de libertate în baza unei hotărâri judecătorești rămase definitivă sau a fost lipsită de libertate în baza unui mandat de arestare preventivă pentru infracțiuni politice;

b) a fost privată de libertate în locuri de deținere în baza unor măsuri administrative sau pentru cercetări de către organele de represiune;

c) a fost internată în spitale de psihiatrie;

d) a avut stabilit domiciliu obligatoriu;

e) a fost strămutată într-o altă localitate.

(2) De aceleași drepturi beneficiază și persoana care:

a) a fost deportată în străinătate după 23 august 1944;

b) a fost constituită în prizonier de către partea sovietică după data de 23 august 1944 ori, fiind constituită ca atare, înainte de această dată, a fost reținută în captivitate după încheierea armistițiului.

(3) Fiecare an de detenție sau internare pentru situațiile prevăzute la alin. (1) și (2) se consideră ca vechime în muncă un an și șase luni.

¹ Decretul – lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, a fost republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 118 din 18 martie 1998

(4) Perioadele prevăzute la alin. (1) lit. d) și e) constituie vechime în muncă, dacă persoanele în cauză fac dovada că nu au putut să se încadreze în muncă în funcții pentru care aveau pregătirea profesională.

(5) Se consideră vechime în muncă și perioada în care o persoană aflată într-una dintre situațiile prevăzute la alin. (1) nu s-a putut încadra ca urmare a unei invalidități de gradul I sau II survenite în timpul în care s-a aflat în acea situație sau, ulterior, dacă dovedește că aceasta s-a produs din cauza ori în legătură cu persecuția la care a fost supusă.

(6) Perioadele prevăzute în prezentul articol constituie și vechime neîntreruptă în muncă și în aceeași unitate și intră în calculul acestor vechimi.”

Aceste prevederi legale stabilesc perioadele de timp care constituie vechime în muncă și care se iau în considerare la stabilirea pensiei și a celorlalte drepturi ce se acordă persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, determinând astfel categoriile de persoane beneficiare ale legii.

În cadrul acestor prevederi, se regăsește și perioada în care o persoană a avut stabilit domiciliu obligatoriu ori a fost strămutată într-o altă localitate.

Alineatul 4 al art. 1 din Decretul - lege nr.118/1990 stipulează în mod expres, că perioadele prevăzute la alin. 1 lit. d) și e) constituie vechime în muncă, dacă persoanele în cauză fac dovada că nu au putut să se încadreze în muncă în funcții pentru care aveau pregătirea profesională.

Prin urmare, în raport de situația concretă la care se face referire, respectiv minor fără capacitate de exercițiu, s-a apreciat că, referitor la persoana acestuia nu sunt întrunite condițiile prevăzute de dispozițiile legale anterior menționate, astfel încât, perioada de timp cât minorul lipsit de capacitate de exercițiu a fost strămutat ori i s-a stabilit domiciliu obligatoriu, nu poate fi luată în considerare la stabilirea vechimii în muncă, decât în situația în care, acea perioadă coincide cu aceea în care minorul avea dreptul să încheie contract individual de muncă, potrivit reglementărilor legale din timpul respectiv.

Arcer Liviu Daniel
Procuror Șef Birou- Parchetul
Parchetul de pe lângă Înalta
Curte de Casație și Justiție
Secția Judiciară – Serviciul Judiciar Civil

Florentina Baltă
Procuror – Parchetul de pe lângă
Înalta Curte de Casație și Justiție
Secția Judiciară
Serviciul Judiciar Civil